

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
ХІМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник декана

з навчально-методичної роботи

Наталія УСЕНКО

2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЕКОНОМІКА

для студентів

галузь знань	10 Природничі науки
напрямок підготовки	102 Хімія
освітній рівень	Бакалавр
освітня програма	Хімія
вид дисципліни	вибіркова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2021/2022
Семестр	8
Кількість кредитів ECTS	3
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	залік

Викладач: Залевська-Шишак Анна Дмитрівна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економічної теорії, макро- і мікроекономіки

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» _____ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» _____ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

Розробник: Залєвська-Шишак Анна Дмитрівна, кандидат економічних наук,
доцент, доцент кафедри економічної теорії, макро- і мікроекономіки

ЗАТВЕРДЖЕНО

Завідувач кафедри економічної теорії, макро- і
мікроекономіки

_____

Надія ГРАЖЕВСЬКА

Протокол кафедри № 12 від 25 червня 2021 року

СХВАЛЕНО науково-методичною комісією економічного факультету

Протокол НМК № 1 від 31 серпня 2021 року

Голова науково-методичної комісії Марія КНІР

СХВАЛЕНО науково-методичною комісією хімічного факультету

Протокол НМК № 1 від 20 вересня 2021 року

Голова науково-методичної комісії Олександр РОЇК

1. Мета дисципліни – формування у студентів сучасного економічного мислення та системи знань про закономірності функціонування ринкової економіки, роль держави у сучасних економічних системах та напрями державного регулювання трансформаційних процесів, основи міжнародних економічних відносин. Надання фундаментальних знань з методологій, концепцій та методів наукового дослідження дисципліни.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

Знання основних понять та законів сучасної економічної теорії, базових економічних моделей, суперечностей перехідних суспільств та рушійних сил розвитку.

Вміння мислити аналітично, застосовувати математичні знання у процесі розв’язування економічних проблем, при аналізі економічних систем.

Володіння основними загальнонауковими та специфічними методами економічних досліджень, економічним категоріальним апаратом, навичками публічних виступів.

3. Анотація навчальної дисципліни:

Системне вивчення категорій та законів економічного життя як окремих суб’єктів господарювання, так і всього суспільства в цілому. Надає можливість поєднати основні економічні закономірності, визначити економічну природу ринкових механізмів, з’ясувати особливості механізму суспільного відтворення та економічного зростання, визначити можливості інтеграції економіки України в системі світогосподарських зв’язків. Дисципліна складається з двох змістових розділів:

Змістовий розділ 1. Загальні засади соціально-економічного розвитку – теми 1–10, засади функціонування економіки; сутність, мета, завдання та предмет дослідження економічної теорії; закони та принципи розвитку економічних систем.

Змістовий розділ 2. Теоретичні основи функціонування економіки на мікро-, макро- і глобальному рівнях – теми 11–20, базові засади організації та ведення господарської діяльності на мікро-, макро- і глобальному рівнях; діяльність економічних суб’єктів, що передбачає використання ефективних методів господарювання в умовах обмеженості ресурсів та спрямована на максимальне задоволення безмежних економічних потреб.

4. Завдання (навчальні цілі): формування системних знань про економічну природу та перспективи розвитку сфери господарського життя суспільства, процесів та явищ, що супроводжують діяльність економічних суб’єктів в сучасних ринкових умовах; формування економічного світогляду, який ґрунтується на розумінні впливу глобалізаційних процесів на систему економічних відносин в межах світового господарства; набуття навичок використання аналітичного апарату економічної науки;

сформувати *інтегральну* компетентність – здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов;

загальні компетентності – здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями; здатність до адаптації та дії в новій ситуації; здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;

спеціальні (фахові) компетентності – здатність здійснювати сучасні методи аналізу даних.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми викладання і навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	Знати загальні принципи, закони та закономірності економічного розвитку суспільства на основі розкриття сутності економічних явищ і процесів.	Лекція	Участь у роботі на лекціях	10
1.2	Знати предмет навчальної дисципліни, зміст та специфіку механізмів суспільного відтворення, мотивів поведінки економічних суб'єктів, функціонування економіки на різних рівнях, методів ефективного господарювання.	Самостійна робота	Виконання практичних вправ	10
1.3	Знати основні методологічні підходи економічної теорії, ґрунтовно володіти понятійним та категоріальним апаратом теоретичної економіки.	Самостійна робота	Обговорення есе	10
2.1	Вміти систематизувати методологічні підходи сучасної економічної теорії, формувати наукове економічне мислення для пояснення економічних та соціальних проблем сучасності.	Лекція	Участь у роботі на лекціях	10
2.2	Вміти добирати та систематизувати економічну інформацію, орієнтуватися у складних умовах економічної дійсності та грамотно розв'язувати конкретні економічні проблеми.	Самостійна робота Реферат	Підготовка та захист рефератів.	10
2.3	Вміти використовувати сучасні технології в процесі набуття економічних знань.	Лекція	Підготовка самостійного індивідуального завдання.	10
3.1	Пояснювати та транслювати фаховій і нефаховій аудиторії економіко-теоретичні положення та ідеї певними засобами (усними і письмовими)	Самостійна робота	Підготовка самостійного індивідуального завдання.	10
3.2	Обґрунтовувати основні положення та висновки економічної теорії під час дискусій, при написанні наукових доповідей	Лекція	Тестування в Classtime	10
4.1	Нести відповідальність за ухвалення рішень у непередбачуваних умовах, за поширення економічних знань та інформації в різних формах.	Реферат	Захист самостійного індивідуального завдання	10
4.2	Здатність до подальшого персонального навчання.	Самостійна робота		10

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни (код)	1.1	1.2	1.3	2.1	2.2	2.3	3.1	3.2	4.1	4.2
Програмні результати навчання (назва)										
ПРН 17. Працювати самостійно або в групі, отримати результат у межах обмеженого часу з наголосом на професійну сумлінність та наукову добросовісність	+	+	+	+			+			+
ПРН 20. Інтерпретувати експериментально отримані дані та співвідносити їх з відповідними теоріями.		+		+	+	+		+	+	+
ПРН 21. Здійснювати моніторинг та аналіз наукових джерел інформації та фахової літератури.	+	+	+	+			+			
ПРН 23. Грамотно представляти результати своїх досліджень у письмовому вигляді державною та іноземною мовами з урахуванням мети спілкування.		+		+	+	+			+	+
ПРН 24. Використовувати сучасні інформаційно-комунікаційні технології при спілкуванні, а також для збору, аналізу, обробки, інтерпретації даних.		+			+	+		+	+	+

7. Схема формування оцінки.

Рівень досягнення запланованих результатів навчання визначається шляхом оцінювання роботи студента на семінарських заняттях, написання підсумкових контрольних робіт та виконання індивідуального завдання й презентації його результатів (самостійної роботи) та підсумкової атестації у формі екзамену.

Питома вага результатів навчання у підсумковій оцінці за умови опанування дисципліни на належному рівні така:

- результати навчання – **1.1 – 1.3 (знання)** – 30% ;
- результати навчання – **2.1 – 2.3 (вміння)** – 30%;
- результати навчання – **3.1 – 3.2 (комунікація)** – 20%
- результати навчання – **4.1 – 4.2 (автономність та відповідальність)** – 20%

7.1 Форми оцінювання студентів:

- **семестрове оцінювання:** 100 балів максимум / 60 балів мінімум:

1. Самостійна робота (виступи, доповнення, написання есе) розділу 1: РН 1.1, РН1.2, РН 1.3, РН 2.1, РН 2.2 – Мах. 20 балів / Min. 12 балів.

2. Контрольна робота по змістовому розділу 1: РН 1.1, РН 1.3, РН 2.3 – Мах. 20 балів / Min. 12 балів.

3. Реферат РН1.2, РН1.3, РН2.1, РН2.2, РН3.1, РН3.2 – 20 балів / 12 балів

4. Самостійна робота (обговорення есе, підготовка та захист презентацій): РН 1.3, РН 2.2, РН 2.3, РН3.1, РН3.2, РН 4.1, РН 4.2 – Мах. 20 балів / Min. 12 балів.

5. Контрольна робота по змістовому розділу 2: РН 1.3, РН 2.2, РН 4.1 РН 4.2 – Мах. 20 балів / Min. 12 балів.

- **підсумкове оцінювання у формі заліку:** максимальна оцінка – 25 балів, мінімальна оцінка – 15 балів (60% від 25 балів).

Залік проходить у письмовій формі, з навчальної дисципліни передбачено проведення підсумкової комплексної контрольної роботи (ПККР), яка виконується на одному з останніх занять, відведених на вивчення дисципліни, містить теоретичні питання, тестові завдання та визначення категорій і понять.

Підсумкова кількість балів з дисципліни (максимум 100 балів) визначається як сума балів за систематичну роботу впродовж семестру та результати складання підсумкової контрольної роботи. Залік виставляється за результатами роботи студента впродовж усього семестру. Таким чином, підсумкова оцінка є сумою семестрової кількості балів та балів, отриманих за підсумкову контрольну роботу.

При отриманні результуючої підсумкової кількості балів **від 60 і вище** студенту виставляється **зараховано**.

	Семестрова кількість балів	ПККР	Підсумкова оцінка
Мінімум	45	15	60
Максимум	75	25	100

- **умови допуску до заліку:**

Студент не допускається до заліку, якщо під час семестру набрав менше ніж 45 балів.

7.2. Організація оцінювання:

Семестрове оцінювання таких видів робіт, як: дискусії теоретичного характеру, написання есе, виступи з доповідями, рефератами, презентаціями, тестування в Classtime а також виконання контрольних робіт та самостійних індивідуальних завдань здійснюється безпосередньо під час лекційних занять, які відбуваються в он-лайн або в оф-лайн режимі за розкладом у визначеній в ньому аудиторії.

Оцінювання індивідуальної роботи студента

Кількість балів за індивідуальну самостійну роботу студента визначається у межах першого і другого модуля і не перевищують 10 балів (мінімальна кількість балів – 6 бали). Бали за індивідуальну самостійну роботу додаються до суми балів за поточну навчальну діяльність студента.

7.3. Шкала відповідності оцінок

Зараховано	60-100
Не зараховано	0-59

**8. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ**

№ п/ п	НАЗВА ТЕМИ	Кількість годин		
		Лекції	Семінари	Самостій- на робота
<i>Змістовий розділ I. Загальні засади соціально-економічного розвитку</i>				
1	Економічна теорія як наука			
2	Економічна теорія: основні етапи розвитку	2		4
3	Потреби та інтереси – рушійні сили економічного розвитку	2		4
4	Економічна система суспільства			
5	Відносини власності в економічній системі	2		6
6	Форми організації суспільного виробництва	2		
7	Ефективність суспільного виробництва			6
8	Теорія грошей і грошового обігу	2		6
	<i>Підсумкова контрольна робота 1</i>			
<i>Змістовий розділ II. Теоретичні основи функціонування економіки на мікро-, макро- і глобальному рівнях</i>				
9	Ринок: сутність, структура та інфраструктура			
10	Теорія попиту і пропозиції. Ринкова рівновага	2		8
11	Конкуренція та монополія в ринковій економіці	-		8
12	Капітал, витрати виробництва і прибуток	2		
13	Підприємництво та підприємство в ринковій економіці	2		8
14	Суспільне відтворення та економічне зростання	2		8
15	Макроекономічна нестабільність: циклічність, безробіття та інфляція	2		8
16	Основні макроекономічні показники	2		8
17	Грошово-кредитна та фінансово-податкова система	2		8
18	Державне регулювання національної економіки	2		8
19	Теоретичні аспекти ринкової трансформації економіки України	2		8
20	Закономірності розвитку світового господарства	2		8
	<i>Підсумкова контрольна робота 2</i>			
	Всього	30		60

Загальний обсяг 90 год., в тому числі:

Лекцій – 30 год.

Самостійна робота – 60 год.

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА:

Основна література:

1. Базилевич В.Д., Базилевич К.С., Баластрик Л.О. Макроекономіка: Підручник / За ред. В.Д. Базилевича. 2-ге вид., випр. Київ: Знання, 2013. 851 с.
2. Базилевич В.Д., Базилевич К.С. Ринкова економіка: основні поняття і категорії: Навч. посіб. Київ: Знання, 2006. 263 с.
3. Гальчинський А.С., Єщенко П.С., Палкін Ю.І. Основи економічних знань. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ: Вища школа, 2002. 543 с.
4. Гальчинський А.С., Єщенко П.С. Економічна теорія: підручник. Київ: Вища школа, 2007. 503с.
5. Економічна теорія: Політекономія: Підручник / за ред. В.Д. Базилевича. 6-те вид., перероб. і допов. К.: Знання-Прес, 2013. 719 с.
6. Єщенко П.С. Економіка для всіх. Київ: Вища школа, 2009. 478 с.
7. Єщенко П.С., Палкін Ю.І. Сучасна економіка: навч. посібн. Київ: Вища школа, 2005. 325с.
8. Мочерний С.В. Політична економія: Навч посіб. Київ: Знання-Прес, 2007. 687с.
9. Основи економічної теорії. Політекономічний аспект. Підручник / Відп. ред. Г.Н. Климко та ін. 5-те вид., випр. Київ: Знання-Прес, 2004. 615 с.
10. Основи економічної теорії: Підручник / А.А. Чухно, П.С. Єщенко, Г.Н Климко та ін. За ред. А.А. Чухна. Київ: Вища школа, 2001. 606 с.

Додаткова література:

1. Баб'як М.Н., Пешенкова Л.А., Рибчук А.В. Економічна теорія. Навчальний посібник. Київ: Центр навч. літератури, 2005. 208 с.
2. Білорус О.Г. Глобалізація і національні інтереси. Київ, 2000.
3. Василик О.О. Теорія фінансів. Київ, 2005.
4. Гальчинський А.С. Теорія грошей. Київ, 2005.
5. Гражевська Н. І. Економічні системи епохи глобальних змін. Київ: Знання, 2008. 431 с.
6. Економічний розвиток України: концептуальні засади та інституційний вимір : монографія / за ред. чл.-кор. НАН України, д.е.н., проф. В.Д. Базилевича, д.е.н., проф. Н.І. Гражевської, д.е.н. В.В. Вірченка. Київ : Видавництво Ліра-К, 2022. 430 с.
7. Економічний енциклопедичний словник в 3-х томах / За ред. С.В. Мочерного. Львів: Світ, 2006.
8. Зазимко А.З. Політична економія: структ.-логіч. навч. посіб. Київ: КНЕУ, 2005. 358с.
9. Залевська-Шишак Анна, Шишак Анатолій. Управління даними, інформацією та знаннями в інноваційній діяльності публічного сектору. *Формування сучасної наукової думки*: матеріали Міжнар. наук. конф. (31.01.2020). Кропивницький, Україна: МЦНД, 2020. 211 с. С. 77-81. URL : <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/mcnd/issue/view/31.01.2020> (DOI: <https://doi.org/10.36074/31.01.2020.09>)
10. Історія економічних учень: хрестоматія: навч. посіб. / уклад.: В. Д. Базилевич, Н. І. Гражевська, А. О. Маслов та ін.; за ред. В. Д. Базилевича. Київ: Знання, 2011. 1198 с. URL: http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/host/10.23.10.100/db/ftp/elib/economics_f/bazylevych_istoriya_2011.pdf

13. Макроекономічна політика у макроекономічній стабілізації національної економіки: монографія / за наук. ред. проф. І. Ф. Радіонової. Київ: Університет економіки та права «КРОК», 2017. 240 с.
14. Манків Г. Макроекономіка. Київ, 2000.
15. Маршал А. Принципи економічної науки (реферат підручника). Референт-укладач Фещенко В.М. Київ, 2001. 211 с.
16. Норт Даглас. Інституції, інституційна зміна та функціонування економіки / Пер. з англ. І. Дзюби. Київ: Основи, 2000. 198 с.

18. Освітньо-професійна програма http://chem.knu.ua/upload/EPP_102_Bachelor_2021.pdf
19. Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка. Офіційний сайт. URL : <http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Organization-of-the-educational-process.pdf>
20. Перехідна Економіка: Підручник / В. М. Геєць, Є. Г. Панченко, Е. М. Лібанова та ін.; За ред. В.М. Геєця. Київ: Вища школа, 2003.
21. Роль держави у довгостроковому економічному зростанні / За ред. Б.Є. Кваснюка. Київ: Ін-т прогноз.: Харків: Форт, 2003. 424 с.
22. Самуельсон Поль. Економіка: Підручник. Львів: Світ, 1993. 495 с.
23. Сміт Адам. Добробут націй. Дослідження про природу та причини добробуту націй. Київ, 2001.
24. Тоффлер Елвін. Третя Хвиля. / з англ. пер. А. Євса. Київ: Вид. дім «Всесвіт», 2000. 480 с.
25. Чухно А.А., Юхименко П.І., Леоненко П.М. Сучасні економічні теорії: Підручник / За ред. А.А. Чухна. Київ: Знання, 2007. 878с.
26. Чухно А. А. Економічна теорія : монографія. у 2-х т. Київ: ДННУ АСУ, 2010. Т. 1. 512 с. ; Т. 2. 630 с.
27. Чухно А.А. Інституціонально-інформаційна економіка : підручник. / А. А. Чухно, П. І. Юхименко, П. М. Леоненко. Київ : Знання, 2010. 687 с.
28. Zalievskya-Shyshak A., Shyshak A. Innovation in public governance of foreign countries; Shneider B. Theoretical and Methodological Approaches to the Formation of a Modern System of Enterprises, Organizations and Institutions' Development: Collective Scientific Monograph. Dallas, USA, 2019. 202 p. P. 131-145. (DOI: <https://doi.org/10.36074/tmafmsoid.ed-1.13>)
29. Joseph E. Stiglitz. Globalisation and its Discontents Revisited : Anti-Globalisation in the Era of Trump. W.W. Norton, 2018. 472 p.
30. Walsh Carl E. Monetary Theory and Policy: Third Edition. The MIT Press, Cambridge, Massachusetts, 2010.

Інтернет-джерела:

1. Макроекономічна статистика / Національний банк України. URL : <http://bank.gov.ua>
2. Статистична інформація / Державна служба статистики України. URL : <http://ukrstat.gov.ua>